

III/22

57

НАКАЗ

Головної Команди Військ Української Народної Республіки.

Ч. 082.

16 жовтня 1920 року.

За цілий час боротьби Українського війська з ворогами України багато виявилось лицарських вчинків, яких в більшості не відзначено ні наказами, ні нагородами: їх оцінить історія й прославить Український Нарід, як славить він зараз в своїх піснях лицарські вчинки наших лицарів-предків. І слава козака, як правда, не загине, доки світ сонця сяяти буде, бо не нагороди, не особиста користь примусила кращих синів Українського Народу взятись за зброю, терпіти й гинути, а віра в правду та любовь до Рідного Краю повели їх на тяжкий шлях боротьби за щастя й волю Самостійної України.

За три роки боротьби майже не було ні нагород, ні підвищень в рангах, а військо Українське, як і з початку, з тою-ж силою духу з тою-ж завзятістю б'ється з ворогом, Твердість духу, безкористливість і неухитність Українських борців, що об'єднались під рідним прапором для боротьби за щастя й незалежність Українського Народу, роблять велике вражіння на молодь і до Українського війська приливають повсякчас нові сили.

Отже, щоб відкрити перший шлях для діяльності й праці тим старшинам і козакам, які відзначилися великими якостями душевними, здатністю й досвідом, здобутим на полі бою, наказую прийняти до керування додане до цього положення про підвищення в ранги старшин і козаків за службу в Українському війську, негайно й тепер-же розпочати представлення до рангів, памятаючи, що це положення має на меті не тільки нагороду старшин і козаків за минулий час Української служби, але й встановлення сталого правила про підвищення в ранги на майбутній час до закінчення війни.

Мимо того, наказую командірам частин зараз-же приступити до збору відомостей про службу наших забитих ворогом і померлих відно-

299 X2

раменъ лицарів-старшин і козаків, щоб наданням рангів їх незабутнім іменам, дати можливість скористуватись законними привілеями їх родинам і нащадкам.

Додаток: 1) Положення про підвищення в рангах старшин та козаків армії У. Н. Р., 2) Таблиця до нього і 3) Форма нагородного листа.

Головний Отаман *Петлюра.*

В. о. Військового Міністра,
Генштабу Генерал-Поручник *Галкин.*

З оригіналом згідно:

Начальник Похідної Канцелярії
Військового Міністерства при
Ставці Головного Отамана, Підполковник *Садовський.*

Копія.

Затверджую:

16 Жовтня 1920 р.

Головний Отаман Військ У. Н. Р. *Петлюра.*

ПОЛОЖЕННЯ

про підвищення в рангах старшин та козаків Армії Української
Народньої Республіки.

(В порядку військового часу).

РОЗДІЛ I.

Загальні правила.

1. В нагороду за невинну боротьбу в ворогами України всі старшини й козаки всіх частин Української Армії, штабів, управлінь та установ, що зараз перебувають на дійсній військовій службі, і, починаючи з 9 травня 1917 р., себ-то з дня обрання Українського Військового Генерального Комітету, своєю чесною працею, своїм досвідом, знанням, енергією, організаційним хистом та відданістю Батьківщині, при тяжких службових обставинах, принесли користь Державності й визволенню України,—мають право на підвищення в порядку військового часу: старшини—в наступні, а козаки—в старшинські ранги по представленням прямих начальників на підставі нижчеазначених умов.

2. Безуперечне право бути вшанованими підвищенням в ранги мають тільки ті старшини й козаки дійсної української військової служби, які: а) починаючи з 9 травня 1917 р. по день затвердження цього положення, хоч би і з перервами, преслужили в Українському війську не менш як два повних роки; б) не брали участі в активних виступах і боротьбі проти Української Державності, в) зокрема не належали добровільно до екадру московсько-бolsшовицьких та добровольчих організацій, ворожих Українській Державності і г) за час своєї служби в українському війську не заплямували себе ніякими ганебними вчинками підсудними карним законам Республіки.

Примітка: Встановлений арт. 2 цього положення двохлітній термін дійсної служби в Українській армії може бути скорочений видатним старшинам і козакам до одного року при умові повної за них за поруки начальства, з ухвали Головної Ради і в разі задоволення всіх останніх вимог того ж 2 арт.

190

3. Старшини та козаки, які належали до ворожих Українській Державности військових та цивільних організацій не зі своєї волі, а з примусу, щоб скористуватись правом на підвищення по цьому положенню, мусять, крім зазначеного в п.п. „а“ і „г“ арт. 2 цього положення, доказати через відповідні Гонорові Ради, що вони дійсно з примусу належали до зазначених організацій.

4. Старшини й козаки: а) які в 1918 р. служили в Київських добровольчих дружинах, б) які входили до складу добровольчих, більшовицьких і інших армій, ворожих до Державности У. Н. Р., в) які перейшли з цих армій до армії Української Народньої Республіки й задовольняють пп. „а“ і „г“ 2 арт. цього положення, правом на підвищення в ранги користуються по цьому положенню при умові позитивного вирішення питання відповідними Гоноровими Радами.

Примітка: 1) Гонорові Ради в своїх висновках про осіб зазначених в арт. 3 і 4 цього положення, повинні зазначати: а) чи може бути та особа залічена на дійсну службу до війська У. Н. Р. б) в якій ранзі і в) з яким старшинством, після чого представлення про залічення на службу надсилається по команді до Головної Мобілізаційно-Персональної Управи для видачі наказу війську.

2) Ранги, придбані у ворожих Українській Державности арміях і вислужене там старшинство в останніх рангах на увагу не приймаються (наказ Головної Команди 1920 р. Ч 014).

3) Після залічення осіб, зазначених в арт. 3 і 4, на дійсну українську військову службу, вони користуються всіма правами й привілеями службовців війська Української Народньої Республіки.

5. Правом на підвищення в ранги по цьому положенню користуються тільки ті старшини, які залічені на дійсну українську військову службу наказом війську.

6. На підставі цього положення може бути нагороджена підвищенням в рангу служба старшин, забитих в боях з ворогами України, аби цим заслуженим правом мала-б змогу скористуватись по закону родина забитих, рівно-ж служба старшин-інвалідів, які через одержані ними поранення під час боротьби за У. Н. Р. позбулись змоги продовжувати службу у війську.

7. Підвищення в наступу ранги за вислугу встановлених термінів провадиться, не рахуючись з тим, чи є відповідна новій ранзі вільна посада, з залишенням підвищеного на займаний посаді, як нема вільної вищої посади.

8. Підвищення в ранги провадиться лише ступнево й оголошується в наказі війську У. Н. Р.

9. Старшин, що перебувають під слідством і судом, не може бути підвищено в рангах до кінця слідства або суду. Бувших під судом, але

виправданих або присуджених до таких кар, які на підставі існуючих законів і постанов Верховної Влади не позбавляють прав і переваг по службі, підвищується в ранги на загальних підставах.

10. Підвищення старшин і козаків в наступні ранги в порядку військового часу робиться лише в нагородному порядку по вшануванням і представленням прямих начальників. Ні Гонорові Ради, ні які інші комісії, ні інші начальники, окрім прямих, не можуть представляти старшин і козаків до підвищення в рангах, але кожний начальник, починаючи з командира сотні й рівного йому по владі в службі адміністративно-військовій, до Головного Отамана включно, має право на підставі цього положення порушати клопотання по команді про підвищення в ранги йому підлеглих,

11. Представлення робляться по формі нагородного листа й надсилаються з висновками Гонорових Рад по команді до Головної Мобілізаційно-Персональної Управи:

а) на старшин, які займають посади до командира сотні включно, за вислугу термінів—через начальників дивізій безпосередньо, а за відзначення—через командуючого армією,

б) на командирів курінів і рівних їм по посадах начальників у всіх випадках також—через командуючого армією.

Примітка: при представленні за бойові й надзвичайні не бойові відзначення до нагородного листа додається найдокладніший опис заслуг.

12. Представлення до підвищення в наступні ранги командирів бригад та дивізій і рівних їм по посадах начальників робиться командуючим армією й надсилається ним до Головної Мобілізаційно-Персональної Управи з висновками Вищої Гонорової Ради,

13. Представлення на осіб, що займають адміністративно-військові посади в центральних установах Військового Міністерства IV класи й вище, робиться Військовим Міністром, а V класи й нижче—начальниками Головних Управ. Представлення ці розглядаються: на перших у Вищій Гоноровій Раді, а на других—в Гонорових Радах Головних Управ Військового Міністерства по належності (арт. арт. 61 і 62) й надсилаються до Головної Мобілізаційно-Персональної Управи.

14. Коли старшина чи козак вислужив певний термін або частину його на підвищення в наступну рангу згідно з цим положенням в одній частині чи установі, а до затвердження цього положення чи після перейшов до другої частини чи установи, то представлення робиться начальником останньої за згодою попереднього начальства.

15. Представлення до підвищення в ранги забитих в боях покладається на командирів окремих частин, де служив забитий, а на старшин-інвалідів представлення робиться ближчою військовою владою.

В обох випадках представлення надсилаються безпосередньо до Головної Мобілізаційно-Персональної Управи.

Примітка: на забитих старшин представлення робляться на підставі документів чи особистих показань командирів частин.

16. Термін вислуги на рангу таким старшинам за минулий час служби обчислюється на підставі дат реєстраційних карток по ступенях, зазначених в арт. 29, розд. II цього положення, а з дня затвердження цього положення на підставі послужбових листів і по категоріях, зазначених в арт. 39 розд. III цього положення.

17. Ті старшини, які вже набули встановлений цим положенням термін на підвищення в наступну рангу, але ще в цю рангу не підвищені, коли будуть представлені до вищої ранги за бойові та надзвичайні відзначення—раніш підвищуються в порядку вислуги, а потім розглядаються представлення їх за бойові відзначення.

18. Нагороди рангами за організаційні та бойові відзначення, що були дані під час Української Держави, а також Української Народної Республіки по день затвердження цього положення, рахувати як підвищення за вислугу термінів в порядку військового часу, при чому:

а) коли старшинство в ранзі більше за старшинство, яке належить старшині за вислугу термінів по цьому положенню, то воно залишається, і

б) коли старшинство менше,—то старшині надається старшинство згідно з цим положенням. Надання такого старшинства робиться в нагородному порядку, по окремому в кожному випадковому представленню (арт. II) й оголошується в наказі війську.

Примітка: 1) П. „6“ не торкається тих нагород рангами за бойово-державні відзначення, які оголошені в наказі війську від 31 травня 6 р. під ч. 7.

2) Правила про розрахунок термінів вислуги на підвищення в наступні ранги старшин бувшої Галицької армії, що перебувають нині на службі в армії У. Н. Р., будуть оголошені додатково після розбору матеріалу, наказів, правил і положень, існуючих в зазначеній армії. Це не торкається тих старшин-галичан, які не були підвищені в наступні ранги по правилах бувшої Галицької армії, а лишилися по час розпаду останньої в тих самих рангах, в яких вони вступили до Галицької армії й з яких були порейменовані у відповідні Галицькі ранги.

19. При підвищенню в наступні ранги старшинство в останніх надається з дня вислуги термінів, зазначених в цім положенні.

Примітка. 1. Для підвищення в ранги по цьому положенню за вихідні приймаються ті ранги й старшинство в них, які будуть затверджені наказом війську У. Н. Р. при заліченні старшин на дійсну військову службу (наказ Головної

Управи 1920 р. ч. 41), на підставі дослідів і висновків регістраційних комісій.

2) При вступі на службу старшини залічуються в тих рангах з належним старшинством в них, на які вони придбали право до 12 лютого 1918 р. по законам російської служби (накази Військової Офіції 1918 р. ч.ч. 221 і 330) і по 17 листопада 1918 р. по законам австрійської служби.

3. Розв'язання ріжних непорозумінь і заяв про невикористування старшинами пільг по службі в бувших російській чи австрійській арміях по день демобілізації, себ то до 12 лютого 1918 р. російської й 18 листопаду 1918 р. австрійської покладається на обов'язки Гонорових Рад; ці непорозуміння чи заяви передаються в Гонорові Ради начальниками частин чи установ на висновок. В разі, коли заінтересована особа не буде задоволена рішенням Гонорової Ради, то все листування з приводу цього передається через Головну Мобілізаційно-Персональну Управу на висновок до Вищої Гонорової Ради.

4. Початком дійсної української військової служби для галичан (старшин і козаків) рахується: в рядах С. С. не раніш 1 жовтня 1917 р. і в Галицькій армії—з дня опанування цією армією м. Львова, себ-то з 22 жовтня 1918 р. (до того служба рахується австрійською).

20. Ті старшини, яких представляється до підвищення в рангу за бойові та надзвичайні відзначення, виявлені ними до вислуги встановлених термінів в порядку військового часу, одержують старшинство в новій ранзі з дня відзначення, а коли вони служили в своїй ранзі до відзначення половину встановленого терміну, то в новій ранзі їм надається рік старшинства.

Примітка: старшинам, яких представляється до підвищення не за окремі бойові вчинки, а за загальні бойові відзначення, виявлені протягом де-якого часу, старшинство надається в новій ранзі з дня представлення.

21. За кожне поранення й контузію під час служби в армії У. Н. Р., одержане старшиною в боях чи взагалі при бойових обставинах, надається один рік старшинства в останній ранзі, в яку старшину чи козака буде підвищено на підставі цього положення.

Примітка: 1. До нагородних листів додаються медичні посвідчення лікарів частин Української дівчої армії про поранення, засвідчені Командирами Окремих частин.

22. Надання старшинства робиться в загальному нагородному порядку.

23. Старшини, не вшановані своїм начальством до підвищення в наступну рангу по вислугі встановлених цим положенням термінів, підвищуються в цю рангу не раніш, як через пів року з дня вислуги. Таким старшинам старшинство в наступній ранзі надається з дня представлення.

302

24. Перервами в службі не рахується: а) перебування до дня затвердження даного положення чи після цього, в німецькому, австрійському, російському (совітському), польському, добровольчому (російському) та інших полонах, коли старшини та козаки попали до нього при тяжких бойових обставинах і при неможливості уникнути полонення, а після повернення знову вступили до українського війська.

Примітка: 1. Перебування в полоні зараховується в термін вислуги в ранзі день за день.

2. Обставини полонення розглядає по пропозиції Начальника, що робить представлення, Гонорова Рада в кожному окремому випадку. В нагородних листах на таких старшин повинно бути вказано: з якого й по який час перебував у полоні, а також прикладено посвідчення старшин, не менше двох, своєї частини—свідків факта полонення й перебування в полоні, або посвідчення відомих і поважних представників місцевої влади чи національних українських організацій.

б) звільнення з військової служби на підставі наказу Військової Офіції під Ч 327 від 16 червня 1918 р.

в) перебування в шпиталях на лікуванні з причини поранення чи хворости та відпустки з тих же причин.

г) звільнення в заштат з причини скорочення штатів.

д) всілякі звільнення зі служби за часи У. Н. Р. і за скороченням штатів, коли звільнений негайно повернувся до війська по скасування розпоряджень про такі звільнення.

е) час перебування по-за дійсною військовою службою в тилу ворожих армій після 27 грудня 1919 р., як що перебувала там особа брала діяльну участь в організації влади в У. Н. Р. в тилу ворога й повстанчеських проти ворогів Республіки організаціях.

Примітка: перерви, вказані в п.п. „б“, „в“, „г“, „д“ і „е“, прираховуються в ценз вислуги на підставі посвідчень двох старшин, що займають посади не нижче від командира куреня й посвідчень від місцевих українських організацій.

25. Ті з урядовців, які, маючи вже урядові ранги, заступали на фронті муштрові старшинські посади, можуть бути при своєму бажанні підвищенні в першу старшинську рангу по правилах підвищення в порядку військового часу, але ж обов'язково повинні після переходу армії на положення спокійного часу витримати іспит в обсязі скороченого теоретичного курсу юнацької школи.

В разі вони не побажають підвищення до першої старшинської ранги, то підвищуються до наступної урядової ранги на підставі положення про підвищення в рангах урядовців У. Н. Р. в порядку військового часу.

26. Для збільшення авторитету старшин і поновлення їх теоретичного знання по керуванню частинами, обов'язковою умовою для підви-

щення в наступну рангу поручників і сотників ставиться проходження сотенних і булавних курсів по особливому програмі, який має бути розроблений в найближчий час Головним Управлінням Генерального Штабу.

Примітка: Ті старшини, які будуть підвищені в рангу сотника й підполковника до улаштування зазначених курсів, повинні бути командировані для проходження їх в близькому майбутньому по розпорядженню командирів дивізій; надалі-ж до кожного представлення про підвищення в рангу сотника чи підполковника повинна бути прикладена посвідка про проходження цих курсів.

27. Козаки, які будуть підвищені до ранги хорунжого, згідно з цим положенням, аби в майбутньому мали змогу зрівнятися у відповідній теоретичній підготовці до всіма старшинами, повинні після переходу армії на положення спокійного часу обов'язково пройти в перший же рік хоть скорочений курс юнацької школи.

РОЗДІЛ II.

Правила підвищення в ранги старшин та козаків за минулий час.

28. Минулим часом рахується час до дня затвердження цього положення.

29. Підвищення старшин і козаків за минулий час в порядку військового часу поділяється на два ступіння, в залежності від того, в яких частинах чи військових установах підвищуемий старшина чи козак фактично ніс дійсну військову службу під час боротьби за У. Н. Р.

30. До 1-го ступіння належать ті особи, які перебували на службі в складі виключно муштрових дієвих частин (окремих сотень та курнів, а також полків, бригад, дивізій, корпусів, груп, армій) і перебувавши в німецькому й австрійському полонах, лише з тою умовою, що вони входили в склад сірожупанної та сивожупанної дивізій і мають посвідку про свою організаційно-культурну працю в полоні від українських організацій чи від відомих діячів, які знають їх по полону.

Всі ці особи підвищуються до наступної ранги по 1-й категорії вказаних в арт. 39 цього положення правил.

31. До 2-го ступіння належать ті особи, які перебували на службі в складі виключно немунштрових частин, (окремих сотень та курнів, а також полків, бригад, дивізій, корпусів, груп, армій) в різних тилowych штабах, управліннях, установах та інституціях військової офіції, у всіх науково-військових установах і центральних установах військової офіції, а також перебувавши в німецькому, австрійському, більшовицькому, польському, добровольчому та инш. полонах і в складі різних замордонних військових місій та замордонних командировках.

Всі ці особи підвищуються до наступної ранги по 2-й категорії зазначених в арт. 39 цього положення правил.

Примітка: 1. Право підвищення по тій чи іншій категорії визначається так: у кого більша половина служби по 1-му ступінню, тому розрахунок робиться по 1-й категорії розд. III, а у кого більша половина служби по 2-му ступінню, тому розрахунок робиться по 2-й категорії того ж III розд. цього положення.

2. На перебувавших в пологах необхідно додавати до нагородних листів посвідчення, вимагаємі в прим. 2 до п. „а“ арт. 24.

32. Коли не буде можливості точно встановити числа, коли почалась або скінчилась служба в тій чи іншій частині, береться під увагу перше число місяця (наприклад: „ . . . з січня 1918 р. по липень 1919 р. . . . рахувати: з 1 січня 1918 р. по 1 липня 1919 р.).

33. Підстаршини, юнаки, які не скінчили юнацьких шкіл, і козаки, що заступали старшинські посади, можуть бути вшановані підвищенням за минулий час (а саме: до дня затвердження цього положення) в старшинську рангу на таких умовах:

а) ті, що заступали старшинські посади на протязі не менш як два повних роки: муштрові—в рангу хорунжого з одним роком старшинства з дня затвердження цього положення, а немустрові—в рангу хорунжого зі старшинством з дня підвищення.

б) ті, що заступали старшинські посади на протязі не менш як один рік: муштрові—в рангу хорунжого зі старшинством з дня підвищення, а немустрові—в рангу хорунжого без 1 року старшинства з дня затвердження цього положення.

Примітка: Для підвищення таких осіб, окрім вшанування прямого начальства, починаючи з командира сотні, потрібно ще присуд загального зібрання старшин окремої частини про згоду прийняття представляемого до свого товариства.

34. Зазначені в 33 арт. підстаршини, юнаки й козаки, які будуть підвищені на підставі цього положення в рангу хорунжого, повинні скінчити скорочений курс юнацької школи при переході армії на стан мирного часу, як не зазначено в арт. 27 розд. I цього положення.

35. Обрахунок термінів вислуги на дійсній українській військовій службі робиться з 9 травня 1917 р., згідно з арт. 2 розд. I цього положення, вся-ж діяльність воєнків Української служби до того терміну нагороджується згідно зі статутами орденів „Республіки“ й „Визволення“, а також згідно з арт. 47—53 розд. IV цього положення про підвищення за бойові та надзвичайні відзначення.

36. Всім старшинам за минулу службу в Українському війську по день затвердження цього положення надається один рік старшинства

в останній ранзі, хоч би вони й не прослужили двох повних років в українському війську згідно з арт. 2 розд. I цього положення.

37. За поранення й контузію надається один рік старшинства в ранзі згідно з арт. 21 розд. I цього положення; на увагу приймаються лише поранення з 3-го березня 1917 р. при умові представлення відповідних документів.

38. Розрахунок старшинства й підвищення в ранги за минулий час, а саме по день затвердження цього положення, робиться згідно з правилами, зазначеними в розд. I цього положення, й згідно з правилами підвищення в порядковій військового часу, зазначеними в розд. III цього положення.

РОЗДІЛ III.

Правила підвищення в ранги старшин та козаків в порядковій військового часу.

39. Підвищення старшин в наступні ранги й козаків в старшинські ранги в порядковій військового часу переводиться по трьох категоріях в залежності від того, хто в якій частині перебуває на дійсній військовій службі або яку займає посаду.

40. Частини армії й посади, що до визначених в арт. 39 категорій, поділяються так:

До 1-ї категорії належать: 1) дієво-бойові частини всіх найменувань на позиції, 2) командуючі дієвими арміями, фронтами, групами, корпусами, дивізіями, бригадами, 3) старшини оперативних частин та служби зв'язку різних польових частин штабів дієвої армії, 4) бойово-польові частини авіаційних отрядів.

До 2-ї категорії належать: штаби дієвих армій, фронтів, груп, корпусів, дивізій і бригад всіх найменувань (за винятком старшин оперативних частин та служби зв'язку) з їх позапозиційними установами; 2) недієві муштрові частини всіх найменувань; 3) різні польові та тиллові установи й інституції дієвої армії й взагалі всі ті військові організації, які самі не ведуть боїв і не беруть безпосередньої участі; 4) технічно-господарчі частини авіаційних отрядів, автоколонни й т. п.

До 3-ї категорії належать: 1) сталі центральні установи Військового Міністерства, 2) військово-наукові установи всіх розрядів; 3) місцеві адміністративно й залізнично-військові установи; 4) різні тиллові штаби, управління, установи, інституції, військові з'єднання й організації всіх найменувань, які не входять в склад дієвої армії і 5) поповні в неволю до вояка.

41. При переводі старшин та козаків на службу з частин одної категорії до частин іншої категорії, вони механічно зі зміною служби

304
72

переходять в иншу категорію й користуються правами цієї категорії на вислугу. Такий перехід з одної частини до иншої завначається згідно з відповідними наказами в послугових листах старшин та козаків.

Підвищення козаків з рангу підхорунжого.

42. Козаки, які заступають старшинську посаду на протязі не менш як: по 1-й кат.—4 місяці, по 2-й кат.—8 міс. і по 3-й кат.—12 місяців, підвищуються в рангу підхорунжого владою командирів дивізії чи рівних з ними начальників.

Підвищення підстаршин та козаків з старшинського рангу.

43. Підстаршини й козаки, які перебувають в армії на дійсній військовій службі й будуть вшановані своїм чреям начальством до нагороди старшинською рангою, підвищуються в порядку військового часу в рангу хорунжого:

По 1-й категорії: ті, які заступають старшинську посаду не менш як шість місяців.

По 2-й категорії: ті, які заступають старшинську посаду на протязі не менш як один рік.

По 3-й категорії: ті, які заступають старшинську посаду на протязі не менш як півтора року.

Підвищення молодшої старшини.

44. Молодша старшина підвищується в ранги в порядку військового часу так:

По 1-й категорії:

Хорунжі—в рангу поручника,—по вислугі в ранзі одного року.

Поручники—в рангу сотника,—по вислугі в ранзі двох років, перебування не менш як шість місяців в дієвих частинах на фронті, перебування на дійсній військовій службі не менш як 3 роки й проходження курсів сотенних командирів.

По 2-й категорії:

Хорунжі—в рангу поручника,—по вислугі в ранзі 1½ року й при умові командування чотою не менш як шість місяців.

Поручники—в рангу сотника,—по вислугі в ранзі 2½ років, перебування на дійсній військовій службі не менш як 4 роки, командування чотою або сотнею не менш як 9 місяців чи заступання військово-адміністративної посади не нижче від VIII кл. на протязі 9 міс. і по проходженню курсів сотенних командирів.

По 3-й категорії:

Хорунжі—в рангу поручника,—по вислугі в ранзі 2 років і заступання військово-адміністративної посади не нижче від VIII кл. на протязі 9 місяців.

Поручники—в рангу сотника,—по вислугі в ранзі 3 років, перебування на дійсній військовій службі не менш як 5 років і заступання військово-адміністративної посади не нижче від VIII кл. на протязі 12 місяців і по проходженню курсів сотенних командирів.

Підвищення в ранги булавної старшини.

45. Булавна старшина підвищується в ранги в порядку військового часу так:

По 1-й категорії:

Сотники—в рангу підполковника,—по вислугі в ранзі 3 років, перебування на дійсній військовій службі не менш як 6 років, командування сотнею або неокремим курінем не менш як 6 місяців і проходження булавних курсів.

Підполковники—в рангу полковника,—по вислугі в ранзі 3 років, перебування на дійсній військовій службі не менш як 9 років і прокомандування курінем на протязі 8 місяців.

По 2-й категорії:

Сотники—в рангу підполковника,—по вислугі в ранзі 3½ років, перебування на дійсній військовій службі не менш як 7½ років, командування сотнею 12 місяців або заступання військово-адміністративної посади не нижче від VII кл. на протязі 12 міс. і проходження булавних курсів.

Підполковники—в рангу полковника,—по вислугі в ранзі 3½ років, перебування на дійсній військовій службі не менш як 11 років, командування курінем 16 міс. або заступання військово-адміністративної посади не нижче від VI кл. на протязі 15 міс.

По 3-й категорії:

Сотники—в рангу підполковника,—по вислугі в ранзі 4 років, перебування на дійсній військовій службі не менш як 9 років і заступання військово-адміністративної посади не нижче від VII кл. на протязі 18 міс. і проходження булавних курсів.

Підполковники—в рангу полковника,—по вислугі в ранзі 4 років, перебування на дійсній військовій службі не менш як 13 років, заступання військово-адміністративної посади не нижче від VI кл. на протязі 24 міс.

Примітка: Проходження сотенних і булавних курсів буде вимагатись після встановлення цих курсів.

Підвищення в рангу генеральної старшини.

46. В генеральні ранги в порядку військового часу підвищуються:

По 1-й категорії:

Полковники—в рангу генерал-хорунжого,—по вислугі в ранзі 4 років, перебування на дійсній військовій службі не менш як 13 років, за відзначення, на вільну відповідну посаду.

Handwritten notes and signatures at the bottom right of the page, including the number 13140 and a signature.

Генерал-хорунжі—в рангу генерал-поручника,—по вислугі в ранзі 4 років, перебування на дійсній військовій службі не менш як 17 років за відзначення, на вільну відповідну посаду.

Генерал-поручники—в рангу генерал-полковника,—по вислугі в ранзі 4 років, перебування на дійсній військовій службі не менш як 20 років, за відзначення, на вільну відповідну посаду.

По 2-й категорії:

Полковники—в рангу генерал-хорунжого,—по вислугі в ранзі 4¹/₂ років, перебування на дійсній військовій службі не менш як 15¹/₂ років за відзначення, на вільну відповідну посаду.

Генерал-хорунжі—в рангу генерал-поручника,—по вислугі в ранзі 4¹/₂ років, перебування на дійсній військовій службі не менш як 20 років, за відзначення, на вільну відповідну посаду.

Генерал-поручники—в рангу генерал-полковника,—по вислугі в ранзі 4¹/₂ років, перебування на дійсній військовій службі не менш як 24¹/₂ років, за відзначення, на вільну відповідну посаду.

По 3-й категорії:

Полковники—в рангу генерал-хорунжого,—по вислугі в ранзі 5 років, перебування на дійсній військовій службі не менш як 18 років, за відзначення, на вільну відповідну посаду.

Генерал-хорунжі—в рангу генерал-поручника,—по вислугі в ранзі 5 років, перебування на дійсній військовій службі не менше як 23 роки, за відзначення, на відповідну вільну посаду.

Генерал-поручники—в рангу генерал-полковника,—по вислугі в ранзі 5 років, перебування на дійсній військовій службі не менш як 28 років, за відзначення, на вільну відповідну посаду.

Примітка: 1. Старшини й козаки, зазначені в арт. 40—46 мусять мати не менш як 2 роки дійсної української військової служби, аби мати право на підвищення по цьому положенню.

2. В особливих випадках термін загальної військової служби, може бути зменшений не більш як на 1 рік, але по окремому представленню на погляд Головного Отамана Війск У. Н. Р.

РОЗДІЛ IV.

Правила підвищення в ранги старшин та козаків за бойові й надзвичайні відзначення.

47. За бойові та надзвичайні відзначення старшини й козаки можуть бути підвищені в рангах виключно в нагородному порядку, по команді й з розглядом представлень в Гонорових Радах.

48. Підвищення в наступні ранги за бойові та надзвичайні небойові відзначення старшин та козаків робиться за ті відзначення, які зазначені в статутах орденів „Визволення“ й „Республіки“, зі старшинством з дня підвищення.

Примітка: підвищення в рангу чи надання старшинства при одержанні того чи іншого ордена робиться автоматично, згідно з правилами статута, одночасно з нагородженням орденом.

49. Для підвищення в наступну рангу старшин і козаків за бойові відзначення не потрібно визначеної вислуги в ранзі й на дійсній службі.

50. Старшини й козаки, які мають вищу ступінь ордена „Республіки“, але по обставинам своєї служби не можуть бути нагороджені орденом „Визволення“ можуть бути за надзвичайні відзначення представлені по команді своїм безпосереднім начальством до нагороди наступною рангою без огляду на вислугу визначених термінів в ранзі й на дійсній службі. Кожний такий кандидат повинен вповні відповідати не менш як трьом п. п. умов вилжених нижче цього, а саме:

- 1) участь в бойовій та адміністративно-організаційній праці в українському війську, починаючи з 3 березня 1917 р.
- 2) участь в організаційній праці по формуванню українського війська, як на терені України, так і під час перебування в німецькому та инш. полонях.
- 3) участь в боротьбі з більшовиками в кінці 1917 і на початку 1918 р.
- 4) участь в повстанню проти гетьманату в кінці 1918 року.
- 5) участь в боротьбі з московськими більшовиками літом 1919 р.
- 6) участь в боротьбі з московськими добровольцями в кінці 1919 р.
- 7) участь в боротьбі на тилах добровольчої та більшовицької московських армій в зимній період 1919—1920 р. р.
- 8) участь в боротьбі проти більшовиків на протязі війни з березня місяця 1920 р. до скінчення війни.

Примітка: При нагороді рангою, згідно з арт. 48 старшинство надається з дня підвищення.

51. Старшини й козаки, що виконують старшинські обов'язки на старшинських посадах, незалежно від їх ранги й підвищення в порядку військового часу тричі поранені в період визвольної боротьби, себ то з 3 березня 1917 р., підвищуються в наступні ранги зі старшинством з дня останнього поранення.

Примітка: До нагородного листа мусять бути прикладені медичні свідоцтва про поранення нагороджуемого.

52. З огляду на те, що полковники й генеральна старшина можуть бути підвищені в наступні ранги виключно за відзначення й при виконанні відповідних умов, вони за надзвичайні й бойові відзначення мо-

306
180

жуть бути підвищені в наступні ранги й раніш виходу зазначених в розд. III термінів у попередній ранзі й на дійсній військовій службі, але кожний раз виключно з погляду Головного Отамана війська У. Н. Р.

53. Представлення до підвищення в ранги старшин та козаків за надзвичайні небойові та бойові відзначення, робляться по команді безпосереднім начальником з представленням нагородного листа по додаванню й до цього форми з докладнішим описом заслуг і вчинків, за які старшина чи козак представляється до нагороди рангою.

РОЗДІЛ V.

Про гонорові ради.

54. Розгляд представлень начальників про підвищення підлеглих їм старшин та козаків в наступні ранги переводиться в Гонорові Ради трьох категорій: Дивізійних, Армійських та Вищої.

В Дивізійних Гонорових Радах розглядається представлення на козаків і молодшу старшину до сотника включно, що заступають посади до сотенного командира: в Армійській, — на булавну старшину, що заступає посади до командирів курнів, полків і відповідних їм поодиноків; — у Вищій Гоноровій Раді розглядається представлення на генеральну старшину, що заступає посади починаючи з командира бригади.

55. Гонорові Ради складаються: а) дивізійні — при штабах дієвих і запасових дивізій по одному виборному представникові від кожної бригади (пішої, гарматної), кінної та технічної частини та штаба бригади й двох старшин, призначаємих командиром дивізії; дивізійна для штабу армії, а також для всіх безпосередньо підлеглих штабу дієвої армії польових та інших установ і частин — при штабі армії з 3-х виборних представників від штабу армії й по одному представникові від кожної з вищезазначених установ та частин і двох представників, призначених командуючим армією.

Дивізійна для Військового Міністерства й Головного Управління Генерального Штабу й всіх безпосередньо підлеглих Головному Отаманові й Військовому Міністрові установ та частин при головних і окремих управах — з одного виборного представника від головних управлінь та управ одного виборного представника від кожної окремої управи й кожної з вищезазначених частин і установ і трьох представників по призначенню Військового Міністра.

б) Армійська Гонорова Рада при штабі армії для всіх частин дієвої армії — по одному виборному представникові з булавної старшини від дивізії й 3-х полковників по призначенню командуючого армією; відповідна Гонорова Рада для Військового Міністерства й Головного Управління Генерального Штабу й всіх безпосередньо підлеглих Голов-

ному Отаманові й Військовому Міністрові установ та частин при Військовому Міністрові — по одному виборному представникові з булавної старшини від кожної головної управи та управління й 3-х представників по призначенню Військового Міністра;

в) Для осіб, які займають посади командира бригади, начальника штабу дивізії, начальника штабу армії, командира дивізії й тих осіб, що займають посади IV кл. й вище, утворюється Вища Гонорова Рада з шести членів, з яких два по вибору Генеральної Старшини дієвої армії, один по вибору Генеральної Старшини Центральних Військових Установ, один по призначенню командуючого дієвою армією, один по призначенню Військового Міністра — всі з затвердження Головного Отамана. В склад членів Вищої Гонорової Ради обирається й призначається лише генеральна старшина.

56. Гонорові Ради скликаються в міру потреби з погляду й наказу: Вища Гонорова Рада й Гонорова Рада Військового Міністерства — Військового Міністра, Армійська — Командуючого Армією й Дивізійні — командирів дивізій.

57. До складу Гонорових Рад обирається членів зі складу старшин всіх частин чи установ на загальному зібранню старшин таємним голосуванням.

58. Кандидати на членів Гонорової Ради повинні прослужити в частині чи установі, від якої їх обирають, не менш 4 місяців.

59. Гонорові Ради мають право кооптації необхідних для справи членів від частин чи установ з правом дорадчого голосу.

60. Члени Гонорової Ради обирають таємним голосуванням Голову Ради, після чого приступають до розгляду всіх доручених їм справ.

61. Функції Гонорових Рад полягають в тому, що:

1) вони розглядають представлення до підвищення в ранги старшин та козаків, по пропозиції начальників, які скликають Раду, вносять ці представлення, роблять висновки, ухвалюють представлення до дальшого руху, пропонують подати додаткові пояснення та документи, відхиляють незадовольняючі представлення.

2) Остаточно розв'язують питання що до дальшої української військової служби тих старшин, які перейшли з ворожих українській державности армій (арт. 3 і 4 розд. I).

Примітка: постанов може бути три: а) представити до усунення зі служби як підозрілий з погляду Української Народної Республіки й шкодливий елемент, б) рахувати прикомандированим на деякий час для іспиту, в) представити до залучення на дійсну українську службу, в'ясовуючи його рангу. В цьому разі йому надаються всі права службовців українського війська. Таким же чином розглядається пропозиція про прийом на дійсну українську службу старшин чи козаків які прибувають до частин.

3) В'ясовують обставини, при яких представляемий до підвищення старшина попав до ворожого полону, базуючись на документальних даних, а також поясненнях, виявляють поведження цих осіб в полоні з боку національно-державного й військового.

62. Гонорові Ради в своїй праці мусять керуватись цим положенням, статутами про нагороду орденами, наказами Головної Управи Військ У. Н. Р. під Ч. Ч. 41, 49 і 202 і Головної Команди Ч 014. При винесенню постанов Ради повинні приймати до уваги попередню службу освіту, старшинство в ранзі, участь в походах, організаційну здібність, національно-державну певність, виховання, дисциплінованість, здатність до служби й т. и. розглядаючи кожного кандидата окремо й памятаючи, що вшанування до нагороди може виходити від прямого начальника й функції Ради обмежуються лише розглядом представлення згідно з арт. 61 цього положення.

63. Оскарження ухвал Гонорових Рад особами, персонально зацікавленими, розв'язує Вища Гонорова Рада, постанови якої затверджуються по представленню Військового Міністра Головним Отаманом Військ У. Н. Р. і оголошуються в наказах Війську У. Н. Р.

64. Гонорові Ради подають свої висновки тому начальникові, який їх скликав, в письмовій формі.

В. о. Військового Міністра Генштабу
Генерал-поручик Галкин.

Начальник Персональної Управи Військового
Міністерства, Полковник Удовиченко.

З оригіналом згідно:

Начальник похідної Канцелярії
Військового Міністерства при
Ставці Голов. Отамана Підполковник Садовський.

Додаток до III розділу Положення
про підвищення в рангах старшин і
козаків в порядку військового часу.

ТАБЛИЦЯ

розрахунку термінів вислуги й умов, яким мусять відповідати
старшини та козаки, підвищуючі в рангах в порядку війсь-
кового часу.

328
74

3 якої в яку рангу підвищується.	1-ша категорія.		Умови, яким му- ситься відповідати підвищуємий.
	Термін вислуги в попередн. ранзі.	Термін вислуги на дійсн. службі.	
Козаки—в підхорунжі (арт. 42-й.)	—	—	Заступати старшинську посаду на протязі не менш як 4 місяці.
Підстаршина й козаки—в хорунжі. (арт. 43-й.)	—	—	Заступати старшинську посаду не менш як 6 місяців.
Хорунжі—в поручники (арт. 44-й.)	1	—	
Поручники—в сотники (арт. 44-й.)	2	3	Пробути не менш як 6 місяців в дієвих частинах на фронті й проходження курсів сотенних командирів.
Сотники—в підполковники (арт. 45-й.)	3	6	Командувати сотнею або неокре- ним курінем не менш як 6 місяців і проходження булавних курсів.
Підполковники—в полковники . . (арт. 45-й.)	3	9	Командувати курінем на протязі 8 місяців.
Полковники—в генерал-хорунжі . (арт. 46-й.)	4	13	За відзначення, на вільну відпо- відну посаду.
Генерал-хорунжі в генерал-поручн. (арт. 46-й.)	4	17	Т е ж.
Генерал-поручники в генерал-полк. (арт. 46-й.)	4	20	Т е ж.

2 га категорія.			3тя категорія.			ПРИМІТКА.
Термін вислуги в попередн. ранзі.	Термін вислуги на дійсн. службі.	Умови, яким му- ситься відповідати підвищуємий.	Термін вислуги в попередн. ранзі.	Термін вислуги на дійсн. службі.	Умови, яким му- ситься відповідати підвищуємий.	
—	—	Заступати старшин- ську посаду на протязі не менш як 8 місяців.	—	—	Заступати старшин- ську посаду на протязі не менш як 12 місяців.	Підвищую- ться владою Команд. див. чи рівними ім начальни- ками.
—	—	Заступати старшин- ську посаду не менш як 1 рік.	—	—	Заступати старшин- ську посаду не менш як 1 ^{1/2} роки.	
1 ^{1/2}	—	Командувати четою не менш як 6 місяців.	2	—	Заступати військово- адміністративні посади не нижче від VIII кл. на протязі 9 місяців.	
2 ^{1/2}	4	Командувати четою або сотнею не менш як 9 місяців, чи заступати військово-адмініст. поса- ди не нижче VIII класи на протязі 9 міс і проход- ження курсів сотен. ком.	3	5	Заступати військово- адмініст. посади не ниж- че від VIII кл. на про- тязі 12 міс. і проход- ження курсів сотенних командирів.	
3 ^{1/2}	7 ^{1/2}	Командувати сотнею 12 міс. або заступати вій- ськово-адмініст. посади не нижче від VII кл. на протязі 12 міс. і проход- ження булавних курсів.	4	9	Заступати військово- адмініст. посади не ниж- че від VII кл. на протя- зі 18 місяців і проход- ження булавних курсів.	
3 ^{1/2}	11	Командувати курінем 16 міс. або заступати військово-адмініст. по- сади не нижче від VI кл. на протязі 15 міс.	4	13	Заступати військово- адміністративні посади не нижче від VI кл. на протязі 24 місяців.	
4 1/2	15 ^{1/2}	За відзначення, на відповідну вільну по- саду.	5	18	За відзначення, на вільну відповідну по- саду.	
4 ^{1/2}	20	Т е ж.	5	23	Т е ж.	
4 ^{1/2}	24 ^{1/2}	Т е ж.	5	28	Т е ж.	

До арт. 46-го.

Примітка 1. Старшини й козаки, зазначені в цій таблиці, мусять мати не менш як 2 роки дійсної Української військової служби, щоб мати право на підвищення по цьому положенню.

Примітка 2. В особливих випадках, термін загальної військової служби може бути зменшений не більш як на 1 рік, але по окремому представленню на погляд Головного Отамана Військ У. Н. Р.

Додаток до арт. II Положення
про підвищення в ранги старшин та
козаків в порядку військового часу.

Нагородний лист

Такого-то курія (бригади, дивізії, чи инш. частини або уста-
нови) на такого-то старшину (ясада, ранга, прізвіще та ім'я).

3490
143

<ol style="list-style-type: none"> 1. Посада, ранга, прізвище, ім'я, по батькові й якої віри. 2. Коли зарахований на дійсну Українську службу. 3. З якого часу на посаді. 4. З якого часу на дійсній військовій службі. 5. Які має нагороди за українську службу. 6. Чи був під слідством і судом і чим скінчилась справа. 7. Які додатки прикладаються до нагородного листа. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Коли, до якої частини, на яку посаду, в якій ранзі вступив на українську службу. 2. Дальніше проходження служби до дня представлення з зазначенням, в яких частинах, на яких посадах і з якого й по який час. 	<p>Розрахунок термінів вислуги на рангу, на яку представляється призначений.</p>
<p>Командир курія, Підполковник</p> <p>Ч.</p> <p>..... дня 1920 р.</p> <p>Д. армія.</p> <p>Ад'ютант курія, Поручник</p>		

Власноручний висновок начальника, який робить представлення до підвищення в наступну рангу.	ВИСНОВОК ВИЩИХ НАЧАЛЬНИКІВ.		
	Командира бригади або особи рівної йому по владі.	Командира дивізії або особи рівної йому по владі.	Командуючого армією або особи рівної йому чи вищої по владі.

311
194